

Armoede: veel meer dan niet genoeg geld hebben

Beleidskader armoede en schulden 2023 – 2026

Inhoud

Voorwoord: Boxtel voor elkaar	3
Aanleiding	4
Armoede in Boxtel	6
Visie op armoede	7
Ambitie, samenwerking en doelen	9
Thema 1 - Versterken netwerk	10
Thema 2 - Preventie en vroegsignalering	11
Thema 3 - Bereikbare en makkelijke regelingen	12
Thema 4 – Kinderarmoede	13
Thema 5 - Energiearmoede	14
Jaarlijkse uitvoeringsagenda's	15
Financiën	16
Monitoring	17
Bijlagen	19

Voorwoord: Boxtel voor elkaar

Armoede. Het zou een begrip moeten zijn waar we in Nederland niet mee bekend zijn. Helaas hebben steeds meer mensen moeite om hun vaste lasten te betalen. Ook voor een groeiende groep Boxtelaren is het moeilijker om het hoofd boven water te houden. Als ik met onze inwoners in gesprek ben dan komt dit onderwerp vaak aan bod. Of het nu gaat om de financiële gevolgen door corona, hoge energiekosten of duurdere boodschappen: feit is dat veel mensen binnen de gemeente een steuntje in de rug kunnen gebruiken.

We willen er zijn voor onze inwoners. Niet alleen op financieel gebied, maar ook met de juiste adviezen en begeleiding. Dit doen we niet alleen, maar samen met (lokale) ketenpartners en initiatieven. Om armoede te voorkomen of verminderen, heb je elkaar nodig. Ik ben daarom ook blij dat gemeente Boxtel samen met een heel netwerk aan organisaties de handschoen oppakt.

We beseffen dat er bij financiële problemen vaak schaamte komt kijken. We willen daarom voor onze inwoners in zwaar weer de drempel zodanig verlagen om toch die stap te maken naar het zoeken van hulp. Er wordt samen gezocht naar een oplossing. Ik zou dan ook tegen die mensen willen zeggen: "Je staat er niet alleen voor. Samen staan we sterk."

Wethouder Mariëlle van Alphen-Habraken

Aanleiding

Er komt steeds meer aandacht voor inwoners die moeite hebben met rondkomen, in de nieuwe regering is er zelfs een minister voor Armoedebeleid. De ontwikkelingen op de energiemarkt laten zien dat crisissen direct invloed hebben op de mogelijkheden om de eindjes aan elkaar te knopen. We weten dat veel inwoners met financiële problemen vaak ook andere problemen hebben en dat deze problemen elkaar beïnvloeden. Armoede en schulden kunnen voor veel stress zorgen en zo kan dit bijvoorbeeld van invloed zijn op de gezondheid of het houden van werk. Ook hebben kinderen die opgroeien in armoede minder kans om zich zo goed mogelijk te ontwikkelen.

In onze gemeente hadden we een armoedebeleid 2018-2021. In dit beleidskader stellen we een nieuwe visie op voor de periode 2023-2026. In dit kader schrijven we de definitie, ambitie en de doelen op. Elk jaar volgt er een dynamisch uitvoeringsprogramma waarin de acties komen te staan voor het volgende jaar. Dit geeft ons de kans om in te springen op actualiteiten en stil te staan bij lokale ontwikkelingen.

Niet gedoucht, kapotte schoenen: docenten zien gevolgen inflatie bij leerlingen

(RTLnieuws, 04-10-2022)

Armoedebeleid Boxtel kan beter door intensievere samenwerking

(21-09-2022 Mooi Boxtel)

Boxtel moet meer doen aan de bestrijding van armoede, met netwerk en meedoenpas

(17-9-2022 Brabants Dagblad)

Met waardebonnen je eten kopen op school: 'Verborgen armoede is echt'

(NOS, 14-12-2022)

Armoede-minister Schouten: 'Tot 30 procent van de armoederegelingen wordt niet gebruikt'

(NPO radio 1, 14-03-2022)

Onderzoek Rekenkamercommissie

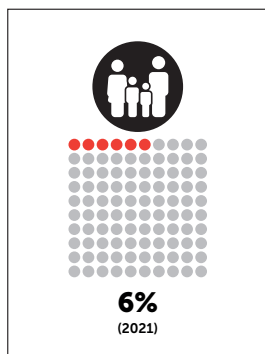
In Boxtel is in 2021/2022 door de Rekenkamercommissie onderzoek gedaan naar het armoedebeleid. Het rapport is in oktober 2022 besproken in de gemeenteraad. De aanbevelingen zijn overgenomen door het college. Deze zijn de volgende:

- 1.** Geef als raad opdracht aan het college om te komen tot een geactualiseerde beleidsnota armoedebeleid mét een uitvoeringsagenda en betrek daarbij onderstaande overwegingen. Overwegingen:
 - A. De vigerende beleidsnota armoedebeleid is met ingang van 2022 verstreken.
 - B. Steek de energie bij de actualisering hiervan niet zozeer in het zoeken naar nieuwe doelen, maar meer in een consequente doorvertaling naar beoogde effecten, daaraan gekoppelde uitvoeringsacties en de wijze van monitoring. Een doorvertaling dus naar een uitvoeringsagenda met daarin opgenomen de acties per jaar.
 - C. Bij de monitoring gaat het zowel om de beoogde effecten van het beleid (outcome) alsook de daadwerkelijk gerealiseerde projecten en activiteiten (output).
 - D. Geef daarbij voor de spelers binnen de gemeente expliciet aan welke rol van hen verwacht (raad, college, teams MijnGemeenteDichtbij).
- 2.** Herken, erken en gebruik, als raad en college, de grote uitvoeringskracht van de in veld actieve professionals en vooral ook de vrijwilligersorganisaties bij de uitvoering van het armoedebeleid.
- 3.** Mobiliseer, als college van B&W en ambtelijke organisatie, zo voortvarend mogelijk het Armoedenetwerk en gebruik de uitvoeringskracht van de spelers in dit netwerk.
- 4.** Gebruik de onlangs ingestelde wijkteams als voertuigen en motoren voor de versterking van de integrale aanpak.
 - A. Eén (vaste) contactpersoon per huishouden bij langdurige/wisselende problematiek.
 - B. Minder denken en handelen vanuit afzonderlijke regelingen maar handelen voor de totale leefsituatie van huishoudens.
 - C. Werken vanuit vertrouwen in inwoners in plaats van wantrouwen.
 - D. Minder administratieve lasten.
 - E. Klantproces duidelijk beschrijven.
 - F. Tijd voor het goede gesprek met de inwoner; persoonlijk contact, gezien en gehoord worden, de menselijke maat.
- 5.** Bezie, als raad en college, de mogelijkheden van de zogenaamde POK middelen in relatie met de nieuwe beleidsnotitie Armoedebeleid en de bijbehorende uitvoeringsagenda.
- 6.** Maak, als college en ambtelijke organisatie, een nadere verkenning over de invoering van een 'Meedoenpas' voor Boxtel, in relatie met de in de nieuwe beleidsnotitie te formuleren instrumenten voor uitvoering van het armoedebeleid.

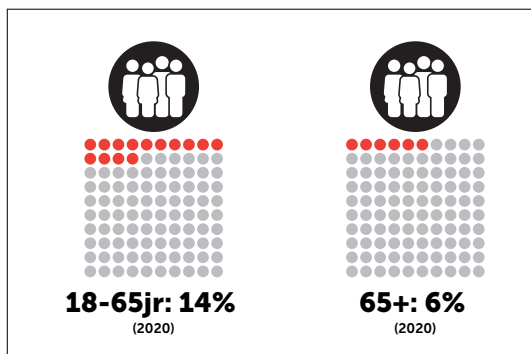
Armoede in Boxtel

Feiten en cijfers

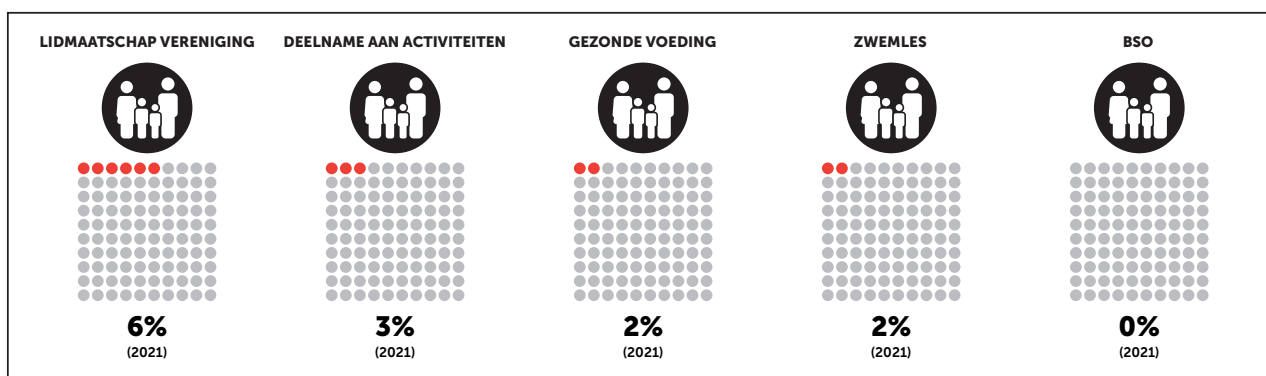
PERCENTAGE GEZINNEN
MET JONGE KINDEREN
DAT MOEITE HEEFT
MET RONDKOMEN

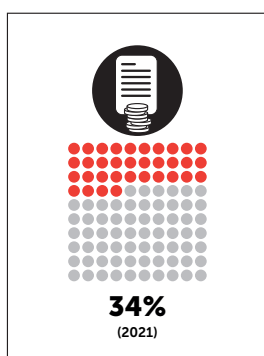
PERCENTAGE VOLWASSENEN
DAT MOEITE HEEFT MET RONDKOMEN

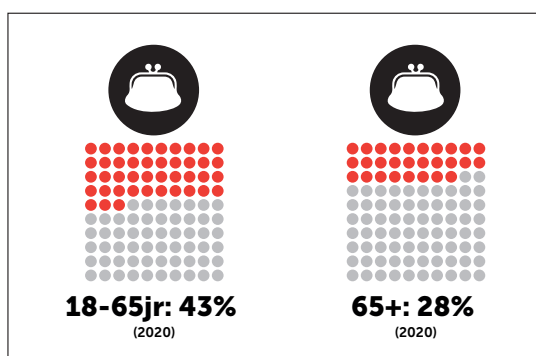
PERCENTAGE GEZINNEN MET JONGE KINDEREN DAT DOOR GELDGEBREK PROBLEMEN HEEFT OP HET GEBIED VAN:

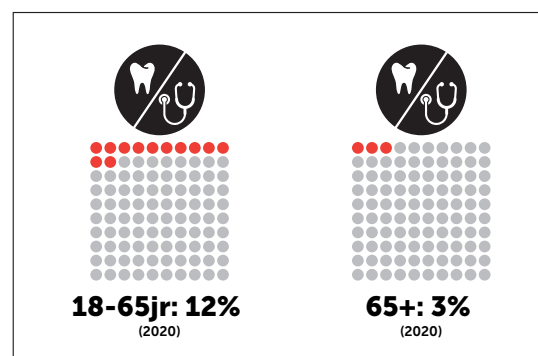
BEKENDHEID MET
FINANCIËLE REGELINGEN

HEEFT OP MINIMAAL 1 TERREIN BEZUINIGD

HEEFT VANWEGE KOSTEN
AFGEZIEN AAN BEZOEK (TAND)ARTS

Gezien de stijgende kosten van onder andere energie, levensonderhoud en zorgpremies is de kans is groot dat deze percentages sinds 2020/2021 nog zijn gegroeid. Uit cijfers van het CBS blijkt dat armoede in Boxtel in verhouding veel voorkomt bij werkende gezinnen en zelfstandige ondernemers.

Visie op armoede

Definitie

Armoede is niet alleen een gebrek aan geld. Armoede is een ingewikkeld verschijnsel, waarin een laag inkomen, meedoen in de samenleving, opleidingsniveau, (psychische) gezondheid, zelfredzaamheid, wonen en leefomgeving nauw met elkaar zijn verbonden. Armoede en schulden maken het lastig om echt mee te doen in de samenleving. Armoede is sterk verbonden met schaamte en eenzaamheid. Door armoede is het voor inwoners lastig om kansen te zien. Als mensen geen kansen zien, dan worden ze passief, voelen ze zich slachtoffer van de situatie en is het lastig om stappen te ondernemen om de situatie te veranderen.

In onderstaande afbeelding zijn de verschillende factoren in beeld gebracht.

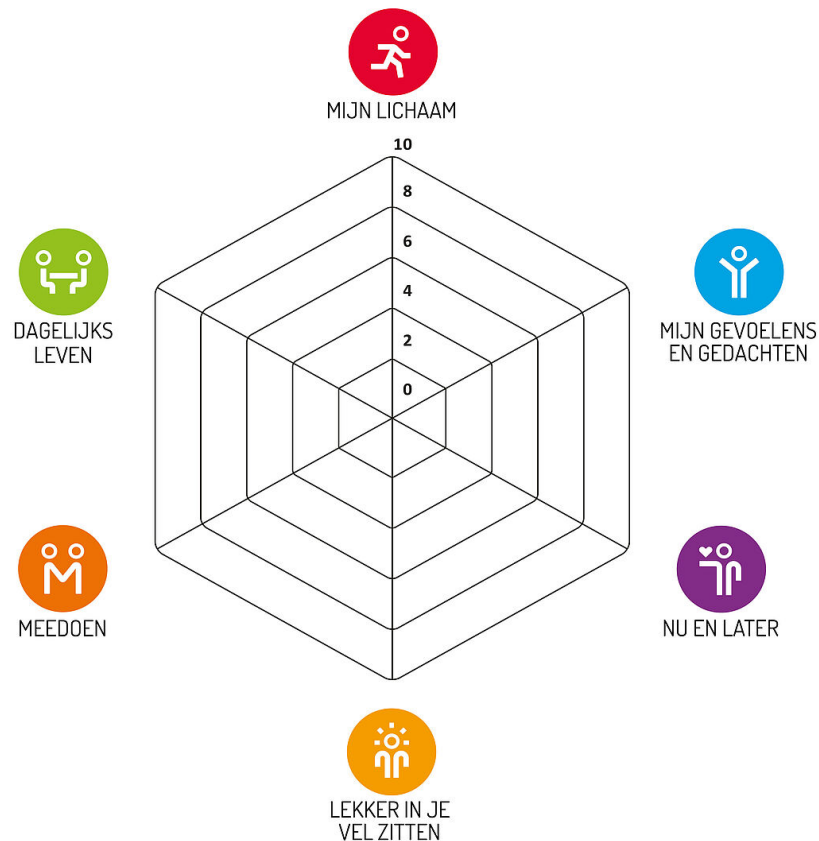

De illustratie komt van www.pharos.nl/wp-content/uploads/2022/02/Pharos-ongelijke-kansen-A2-1280x905.jpg.

Positieve Gezondheid

We zien positieve gezondheid als onderliggende methode om armoede op de lange termijn aan te pakken. Bij positieve gezondheid kijk je niet alleen naar lichamelijke gezondheid. Gezondheid wordt gezien als het vermogen om zich aan te passen en een eigen regie te voeren. Mensen hebben daarbij veerkracht nodig om hun eigen problemen aan te pakken. Positieve gezondheid is vertaald in 6 dimensies, die met elkaar te maken hebben en elkaar beïnvloeden. De gedachte is dat het bestrijden van armoede ook van invloed is op bijvoorbeeld het mentaal welbevinden en omgekeerd. Dat maakt een integrale aanpak noodzakelijk.

In onze thema's en doelen kijken we daarom integraal naar armoede. Wat is er voor nodig om inwoners mee te laten doen in de samenleving? En we zijn ons bewust van de zelfredzaamheid van onze inwoners. Kortom we zien armoede niet alleen als een tekort aan geld, maar als een breder probleem.

Bestaande dienstverlening en minimaregelingen

We hebben een aantal wettelijke taken op het gebied van armoede en schulden. Vanuit de Participatiewet zijn we verplicht om inkomensondersteuning te bieden en het minimabeleid in te vullen. Daarnaast moeten gemeenten hulp bieden aan inwoners (en ondernemers) met schulden volgens de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening (Wgs).

Op dit moment hebben we de volgende gemeentelijke regelingen:

- Bijzondere bijstand
- Welzijnsfonds (voor kinderen en volwassenen)
- Tegemoetkoming kosten kinderopvang
- Individuele inkomensvoetingsbijstand
- Individuele studietoelage
- Stichting Leergeld ondersteunt kinderen waardoor ze bijvoorbeeld kunnen sporten, muziek kunnen maken of mee kunnen doen op school
- Computerregeling
- Noodfonds
- Kwijtschelding gemeentelijke belastingen
- Collectieve aanvullende zorgverzekering

Ambitie, samenwerking en doelen

Ambitie

In het beleidsakkoord hebben we de volgende ambitie afgesproken:

"Iedereen in Boxtel moet mee kunnen doen in de maatschappij, met betaald werk of als vrijwilliger. Wie dit (even) niet goed lukt, kan rekenen op hulp en ondersteuning. Onderdeel van de begeleiding vanuit de gemeente is wederkerigheid. Een inwoner die door ons ondersteund wordt, komt alle afspraken na. We vinden goede schuldhulpverlening en structurele begeleiding van inwoners die met schulden kampen belangrijk. Organisaties die zich inzetten om armoede te bestrijden ondersteunen we."

In Nederland zou leven in armoede niet voor moeten komen. Tegelijk zien we dat armoede nog vaak voorkomt. De kinderopvangtoeslagaffaire en de nieuwsberichten over de negatieve gevolgen van de Participatiewet laten zien dat onze systemen niet altijd helpend zijn. Het is dan ook onze ambitie om een gemeente te zijn waarin geen sprake is van armoede. Door deze ambitie uit te spreken laten we zien waar we onze aandacht op richten: het voorkomen van armoede in onze gemeente.

Deze ambitie maken we niet zomaar waar. Armoede is namelijk een ingewikkeld probleem en heeft veel mogelijke oorzaken. Zaken die daarbij een rol spelen zijn onder ander de samenstelling van het huishouden en sociaal-economische status. Er kan sprake zijn van een vicieuze cirkel. Zo leidt een slechtere gezondheid tot een slechtere positie op de arbeidsmarkt, wat weer kan leiden tot een lager inkomen met financiële problemen tot gevolg. Financiële problemen zorgen voor stress en daarmee een nog slechtere gezondheid. Armoede wordt vaak van generatie op generatie doorgegeven. Het grootste risico is dat de bestaande (ongezonde) situatie tot norm wordt verheven, waardoor er geen prikkels zijn tot verbetering van de situatie.

In onze aanpak maken we daarom verschil tussen de korte termijn waarin we onze inwoners steunen om uit armoede en schulden te blijven en te komen en de lange termijn. Gezien de groeiende problematiek is op korte termijn actie nodig. Tegelijk gaan we ook aan de slag met de onderliggende oorzaken van armoede en schulden. Dit vraagt een langere adem. Zo hopen we onze ambitie waar te kunnen maken.

Samenwerking in het armoedenetwerk

We zijn niet in staat om in ons eentje armoede aan te pakken. Veel andere organisaties dragen hieraan bij. Deze komen samen in het armoedenetwerk. Het doel van het netwerk is om samen de doelgroep te bereiken en de hulp die iedere deelnemer biedt goed op elkaar af te stemmen.

Verschillende organisaties die werken in de gemeente Boxtel zijn onderdeel van het netwerk. Dit zijn ten eerste de organisaties die het voorkomen en bestrijden van armoede als doel hebben, zoals Stichting Leergeld, de Voedselbank en Vincentiusvereniging. Daarnaast nemen organisaties deel aan het netwerk die werkzaam zijn op één van de andere dimensies van Positieve Gezondheid. Daardoor dragen zij indirect ook bij aan het bestrijden van armoede. Dit zijn bijvoorbeeld de woningcorporaties, de KBO's, de fysiotherapeut, het rode kruis en wijkverenigingen. Naast deze organisaties nemen ook onze professionele partners deel aan het netwerk: ContourdeTwern, R-Newt en Brede Scholen Boxtel. Samen bereikt het netwerk een heel groot deel van de inwoners van de kernen in Boxtel en is het in staat om in de haarvaten van de samenleving te komen.

We rekenen de aanpak van armoede tot onze kerntaken en zetten hier volop op in; wij voeren daarom de regie over het netwerk. Naast het armoedenetwerk hebben we een kleiner overleg; het armoedehulpverlenersoverleg. Hierin zitten de organisaties in die dagelijks bezig zijn met ondersteuning aan onze inwoners.

Doelen

In het armoedebeluid 2018-2021 zijn vier thema's genoemd waarop het beleid zich richt:

- kinderarmoede
- vroegsignalering en preventie schulden
- uitbreiding doelgroep
- vereenvoudiging van de regelingen.

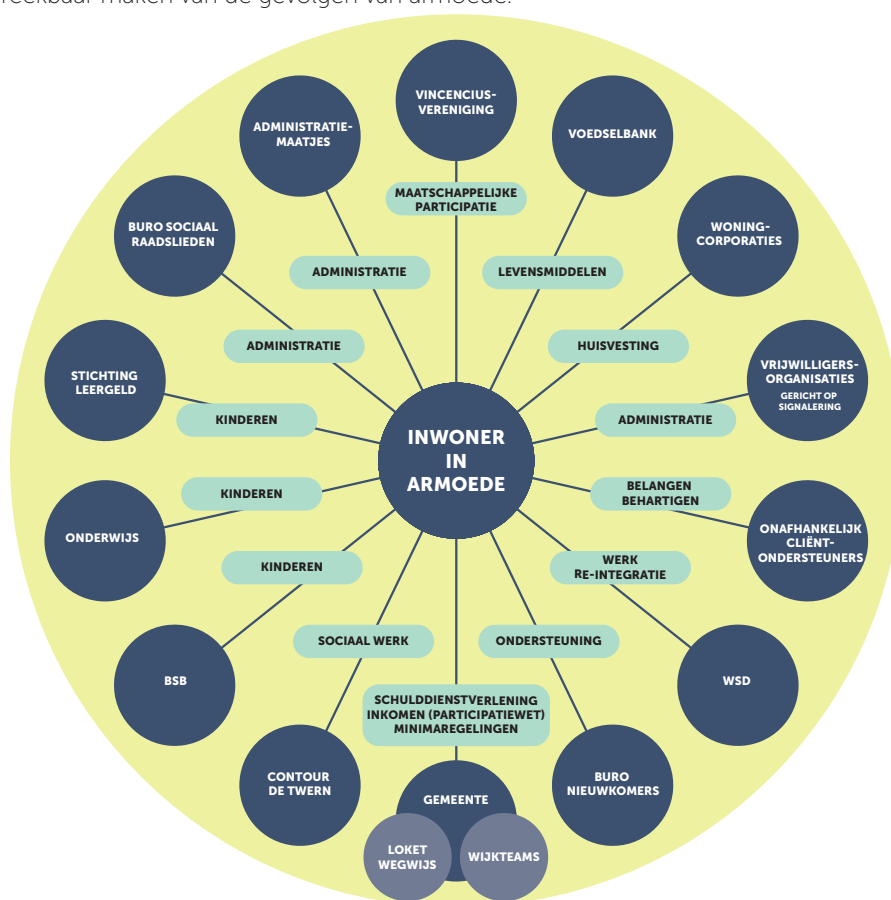
In lijn met de adviezen van de Rekenkamercommissie houden we deze thema's voor het grootste deel ook aan in dit beleidskader. Uitbreiding van de doelgroep komt niet als apart thema terug. Deze hebben we verwerkt in de andere thema's. Daarnaast voegen we, gezien de ontwikkelingen, twee thema's toe. Zoals eerder geschreven zijn er veel organisaties die zich inzetten. Het verder versterken van het netwerk is voor de komende jaren dan ook een belangrijk doel. Gezien de toename van energiearmoede en ongelijke kansen om mee te kunnen doen op het gebied van duurzaamheid, voegen we dit thema ook toe.

Thema 1

Versterken netwerk

Om het armoedebeleid uit te voeren is samenwerking met de partners belangrijk. Het gaat dan om de professionele organisaties en de vrijwilligersorganisaties. Het rapport van de Rekenkamer legt de nadruk op hun rol als ondersteuner, coach, wegwijzer en helper bij het stellen van de juiste hulpvraag. Daarnaast is de integrale samenwerking met deze partners belangrijk. Zowel in het beleid als in de uitvoering.

In het Boxtelse armoedenetwerk komen alle organisaties samen die inwoners helpen bij het verlichten, voorkomen en het bestrijden van armoede. In het netwerk is veel kennis aanwezig en een groot uitvoerend vermogen. Met de gemeente als regisseur zijn afstemming van beleid en uitvoering, een beter bereik van inwoners en een vroegere signalering van armoede belangrijke doelen die we alleen samen kunnen bereiken. Het armoedenetwerk kan zich nog verder ontwikkelen, bijvoorbeeld door het samenbrengen van nieuwe partners (zoals het bedrijfsleven en ervaringsdeskundigen) en het bereiken van risico-groepen. Het netwerk heeft ook een belangrijke rol in het taboe rondom armoede en het bespreekbaar maken van de gevolgen van armoede.

Doelen korte termijn

1. We maken als regisseur van het netwerk afspraken met de professionele en vrijwillige partners over projecten en activiteiten die we (samen) oppakken in het actieplan.
2. We maken in de subsidies van onze partners afspraken over het armoedenetwerk.

Doelen lange termijn

1. Het netwerk bereikt samen alle inwoners in armoede.
2. We zorgen er samen voor dat we alle signalen van armoede oppakken. Het netwerk zorgt ervoor dat signalen van armoede en schulden bij de gemeente terecht komen. De wijkteams pakken samen met de partners deze signalen op, waarbij we integraal kijken naar de situatie.
3. We ondersteunen het netwerk. Het netwerk is een plek waarin ruimte is om te experimenteren, te verdiepen en met elkaar te leren.
4. We betrekken nieuwe partners bij ons armoedenetwerk zoals: werkgevers, onderwijs, zorg (thuiszorg en huisartsen), buurtnetwerken en verenigingen.
5. Samen verbeteren we de financiële stabiliteit van inwoners en versterken we de competenties om financiële stabiliteit te houden.

Thema 2

Preventie en vroegsignalering

Het voorkomen van armoede is een grote uitdaging; dit is niet makkelijk te bereiken. Voorkomen van armoede is beter dan het oplossen ervan. Daarom blijven we inzetten op preventie. Bij de bestrijding van armoede is het belangrijk om er vroeg bij te zijn. Dit voorkomt dat de financiële problemen groter worden en leiden tot andere problemen, zoals gezondheidsklachten, eenzaamheid of zelfs geweld thuis. Veel inwoners wachten lang voordat ze hulp zoeken bij inkomensproblemen of schulden. We willen eerder met hen in contact komen.

Op de korte termijn helpen we onze inwoners inkomsten en uitgaven in evenwicht te brengen. Op lange termijn is begrip en bewustwording over de mogelijke gevolgen van armoede, zoals schaamte, stress en eenzaamheid belangrijk. Voor individuele inwoners is zelfredzaamheid een belangrijk doel, we coachen inwoners om financiële problemen in de toekomst te voorkomen en indien nodig om eerder aan de bel te trekken bij problemen. We proberen hen duurzaam op weg te helpen naar een schuldenvrij bestaan. Dit kunnen we alleen bereiken samen met de partners in ons netwerk zoals de administratiemaatjes en sociaal raadslieden.

We gaan dus aan de slag met verborgen armoede en proberen eerder achter de voordeur te komen bij inwoners. Een belangrijke doelgroep hierbij zijn de werkende armen. Dit zijn werknemers, zelfstandigen en werkgevers die werken, maar toch in armoede leven. Steeds vaker zijn deze mensen niet in staat de eindjes aan elkaar te knopen. Doordat ze werken en niet eerder een beroep hoefden te doen op hulp, zijn ze vaak niet bekend met de hulpverlening die er bestaat. Het is daarom belangrijk om werkgevers en opdrachtgevers te informeren over de belangrijkste signalen van armoede zodat zij hun medewerkers kunnen verwijzen.

Uit veel onderzoeken (zoals het rapport 'Weten is nog geen doen' van de WRR en het boek 'Schaarste' van S. Mullainathan en E. Shafir) is gebleken dat armoede invloed heeft op je denk- en doenvermogen en dat chronische stress veroorzaakt. In onze dienstverlening is het belangrijk om hier rekening mee te houden. Voor deze inwoners is het daarom belangrijk dat we ons kunnen verplaatsen in hun situatie en wat hen daarbij kan helpen. Dit is stress-sensitieve dienstverlening. Praktisch betekent dit bijvoorbeeld dat we een herinnering sturen voor een afspraak. Ook begrip tonen is een belangrijk onderdeel, dit betekent begrijpen hoe de mens in elkaar zit en wat financiële problemen met hen doen.

Doelen korte termijn

1. We bereiken meer mensen met financiële problemen door in onze contacten met inwoners hier aandacht aan te besteden en door de inzet van het armoedenetwerk.
2. We herkennen signalen van armoede beter en kunnen zo stille armoede helpen bestrijden; we pakken signalen van armoede vroegtijdig op om grotere problemen te voorkomen.
3. We zijn ons bewust van de stress die armoede met zich meebrengt, we werken stress-sensitief.

Doelen lange termijn

1. We doorbreken het taboe over armoede en hebben extra aandacht hierbij voor werkende armen.
2. Life-events (zoals 18 worden, een scheiding of aan het werk gaan) zorgen niet meer voor financiële problemen.
3. We coachen inwoners naar financiële zelfredzaamheid.

Thema 3

Bereikbare en makkelijke regelingen

De regelingen in Nederland zijn vaak moeilijk. Denk aan het toeslagensysteem en de inrichting van de zorg. Inwoners zien door de bomen het bos niet meer en haken daarom af. Of ze komen in de problemen doordat ze formulieren niet goed invullen en daardoor geld terug moeten betalen of een boete krijgen. We zien dat als een inwoner van de ene regeling naar een andere regeling overgaat er een risico is op onverwachte negatieve financiële gevolgen. We kunnen onze eigen regelingen anders inrichten. Voor de processen waar wij niet over gaan, kunnen we inwoners helpen om de weg te vinden. De Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) belemmert ons (en anderen) bij het delen van signalen of bieden van hulp. Er is een wetsvoorstel in voorbereiding (Wet WAMS) om gemeenten beter in staat te stellen integrale ondersteuning te bieden.

Ideeën van inwoners geven inzicht in wat er in de samenleving speelt (bijvoorbeeld fouten of struikelblokken in regelgeving of dienstverlening). Deze ideeën kunnen daardoor een verbindende rol spelen tussen de organisaties en de doelgroep. De inzet van opgeleide ervaringsdeskundigen helpt om inzichtelijk te maken wat het betekent om arm te zijn en de kloof tussen leefwereld en systeemwereld te overbruggen.

Doelen korte termijn

1. Het proces om ondersteuning te krijgen van de gemeente is zo eenvoudig mogelijk voor alle groepen. Het is mogelijk om maatwerk toe te passen, iedere situatie is namelijk anders.
2. Inwoners kunnen hulp krijgen bij het aanvragen van een sociale voorziening (bijvoorbeeld bij Wegwijs, Bureau sociaal raadslieden en de onafhankelijke cliëntondersteuners). We zijn zichtbaar in de wijken en er is hulp dichtbij.

Doelen lange termijn

1. Onze inzet is erop gericht te werken aan blijvende verbetering van de situatie van onze inwoners. Dit bekijken we integraal. Een sterke financiële basis is hiervoor een voorwaarde.
2. Inwoners met schulden ondersteunen we en we proberen hen duurzaam op weg te helpen naar een schuldenvrij bestaan.

Thema 4

Kinderarmoede

In Boxtel heeft 7% van de gezinnen met kinderen (grote) moeite met rondkomen. Daarnaast loopt 7% van de kinderen het risico op te groeien in armoede. Kinderarmoede heeft grote gevolgen op de mogelijkheden van kinderen om echt mee te doen in de samenleving. Ook heeft dit invloed op de ontwikkelingskansen van kinderen. Dit heeft weer tot gevolg dat de armoede mogelijk van generatie op generatie wordt overgedragen (intergenerationele armoede). Het aanpakken van kinderarmoede heeft daarom prioriteit.

Bij intergenerationele armoede is in één familie bij meer generaties sprake van uitsluiting, op financieel, sociaal of ander gebied. Door verschillende systemen, die elkaar beïnvloeden, hebben nieuwe generaties uit arme families een grotere kans om ook arm te worden. Om dit type armoede te doorbreken is een brede aanpak nodig, waarmee families en hun omgeving veranderen. Daarbij moet van jongs af aan extra worden geïnvesteerd in de kinderen.

We werken toe naar een integraal sociaal plan, waarin aandacht is voor het voorkomen van armoede en waarin aandacht is voor de (financiële) situatie binnen diverse doelgroepen zoals jongeren, ouderen, alleenstaanden, werkende gezinnen en zelfstandig ondernemers. Binnen de wijkteams kunnen we armoede eerder signaleren. Samenwerking met de jeugdconsulenten is daarom van groot belang, juist op dit thema. Met name bij jeugd en jongeren is het nog extra van belang dat er één aanspreekpunt is per gezin en dat we oog hebben voor de totale situatie in een gezin.

Acties op sociaal gebied kunnen de ongunstige omgeving die ontstaat bij langdurige armoede opvangen. Belangrijk daarbij zijn aandacht voor gezondheid, veerkracht en empowerment. Het onderwijs en kinderopvangvoorzieningen kunnen kinderen al jong vaardigheden als planning, focus op levensdoelen en controle bij verleidingen aanleren. Daarnaast hebben ze een rol in signalering van problemen. Ook jongeren zijn een belangrijke doelgroep, ze zijn onderweg naar financiële zelfstandigheid. Het leren omgaan met geld en het vroeg signaleren van eventuele financiële problemen kunnen problemen op latere leeftijd voorkomen.

De gemeenteraad heeft dit belang onderstreept door in juli 2022 een motie aan te nemen, waarin de gemeenteraad het College oproept om samen met partijen als de Stichting Leergeld, Vicentiusvereniging, Contour de Twern, de Voedselbank en andere relevante organisaties, per direct een project op te starten om binnen het lopende proces totstandkoming armoedenota te komen tot een concreet, integraal Kindgericht Plan van Aanpak Armoedebestrijding. Met deze nota en uitvoeringsagenda voeren we deze motie uit.

Doelen korte termijn

1. We nemen de handelingsverlegenheid om kinderarmoede bespreekbaar te maken weg.
2. We bereiken meer jongeren met financiële problemen.

Doelen lange termijn

1. We verbeteren de kansengelijkheid voor de ontwikkeling van kinderen en gezinnen.
2. We zorgen ervoor dat er geen belemmeringen voor kinderen zijn om deel te nemen aan de samenleving.

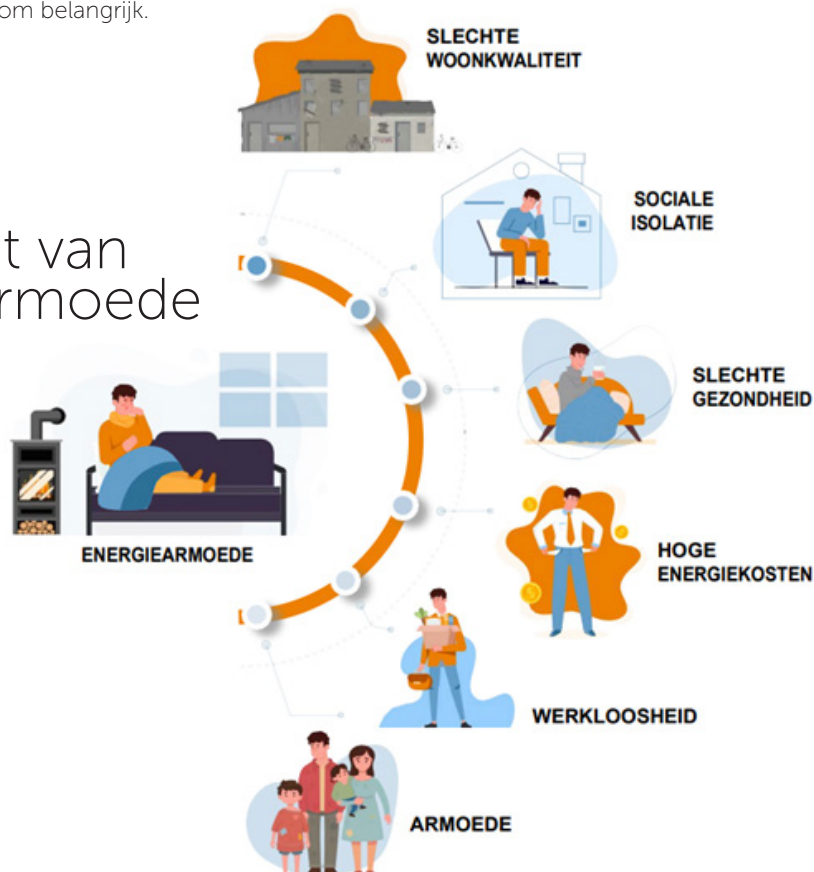
Thema 5

Energiearmoede

Energiearmoede is niet nieuw. In de afgelopen maanden is het alleen veel dringender geworden door de stijgende energiekosten. Huishoudens hebben nog meer dan voorheen problemen om de energielasten te betalen. De rijksoverheid heeft hiervoor maatregelen genomen in de vorm van energietoelagen (uitvoering via de gemeenten), BTW-compensatie en energieplafonds. We hebben in 2022 de inkomensgrens om in aanmerking te komen voor de energietoelage verhoogd van 120% naar 130%. Daarnaast kunnen we inwoners financieel steunen via de bijzondere bijstand en onze schulddienstverleners helpen inwoners met betaalachterstanden en schulden. Naast deze hulp werkt het sociaal domein samen met de afdeling duurzaamheid. Vanuit het Rijk ontvangen we extra geld voor de aanpak van energiearmoede.

We willen dat álle inwoners mee kunnen doen aan verduurzaming en dat betaalbaarheid geen drempel is. Een inwoner leeft in energiearmoede wanneer men onvoldoende toegang heeft tot energie, dit kan met de betaalbaarheid van gas en/of energie te maken hebben maar ook met de kwaliteit van de woning (bijvoorbeeld slechte isolatie). Bestaande regelingen zoals subsidies zijn niet altijd bereikbaar voor inwoners met een laag inkomen, bijvoorbeeld omdat er al een investering gedaan moet worden of omdat de vergoeding achteraf betaald wordt. Samenwerking binnen de gemeente met de afdeling duurzaamheid is daarom belangrijk.

Overzicht van energiearmoede

De illustratie komt van www.sociaalweb.nl/nieuws/energiearmoede-en-de-weg-naar-een-rechtvaardige-energietransitie-de-rol-van-gemeenten-en-het-sociaal-domein/

Doelen korte termijn

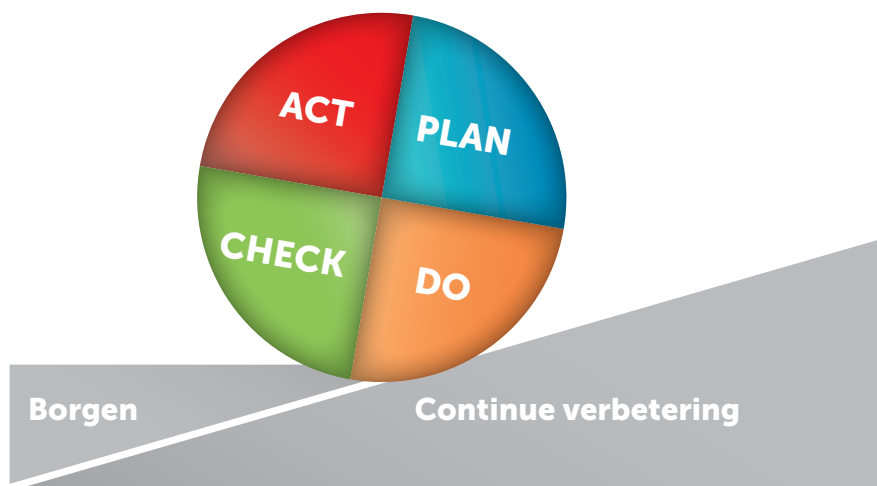
1. We moedigen huishoudens aan om energie te besparen door hen hierover te informeren en waar nodig te helpen met praktische aanpassingen.

Doelen lange termijn

1. We maken energiearmoede beter bespreekbaar en vergroten de bewustwording hierover.
2. Betaalbaarheid is geen drempel voor verduurzaming, samenwerking met de woningcorporaties is belangrijk.

Jaarlijkse uitvoeringsagenda's

Het beleidskader loopt tot en met 2026. In deze periode kan veel veranderen. Zo had niemand de urgentie van energiearmoede tot voor kort voorspeld. We hebben onder stoom en kokend water de rijksmaatregelen ingevoerd. Binnenkort kunnen weer andere zaken op de voorgrond komen, waarop wij moeten reageren. Daarom hebben we ervoor gekozen om elk jaar een uitvoeringsagenda op te stellen. De uitvoeringsagenda is een dynamisch document. Hierin nemen we acties op die we als gemeente zelf oppakken en acties die we in samenwerking met de deelnemers van het armoedenetwerk uitvoeren. We volgen de PDCA-cyclus:

Plan

Met dit beleidskader stellen we het plan voor armoede en schulden vast. De komende 4 jaar werken we eraan de doelen van het plan te bereiken. Hiervoor voeren we een aantal acties uit. Elk jaar stellen we vast welke acties we uitvoeren in de uitvoeringsagenda. Begin 2023 doen we dat voor het jaar 2023.

Do

Tijdens het jaar voeren we de acties uit. We leggen de voortgang vast en monitoren aan de hand van indicatoren of we op de goede weg zijn (zie ook monitoring).

Check

In het laatste kwartaal van het jaar maken we een vergelijking van de geplande acties met de uitgevoerde acties. We evalueren de acties en onderzoeken de factoren die bijgedragen hebben aan behaalde en niet-behaalde acties.

Act

Vanuit de evaluatie en verwachte ontwikkelingen, stellen we het aan het einde van het jaar de acties voor het komende jaar op. Succesvolle activiteiten borgen we voor de toekomst. We stellen niet-succesvolle activiteiten bij of stoppen ermee. Tenslotte kunnen we ook nieuwe activiteiten toevoegen, waarvan we verwachten dat die een bijdrage leveren aan het behalen van de doelen.

Financiën

De meeste ondersteuning is structureel begroot in onze gemeente. We krijgen bijvoorbeeld budgetten vanuit het Rijk voor bijzondere bijstand en bijstandsuitkeringen. Voor de minimaregelingen zoals het Welzijnsfonds en de computerregeling begroten we jaarlijks budgetten.

In de komende jaren verwachten we vanuit het Rijk extra budgetten die we kunnen besteden aan de acties uit de uitvoeringsagenda armoede 2023. Landelijk zijn op dit moment de volgende budgetten toegezegd:

Vroegsignalering en gerichte hulp via bijzondere bijstand

Alle gemeenten samen ontvangen in 2022 eenmalig € 35 miljoen om zowel via vroegsignalering als via de bijzondere bijstand gerichte hulp aan te bieden. Deze gelden krijgen we via de decembercirculaire 2022 en kunnen we uitgeven in 2023. Indicatief is nu een bedrag toegekend van € 51.000,-. De definitieve verdeling wordt meegenomen met de decembercirculaire 2022.

Brede schuldenbrief

In de Brede schuldenbrief van Minister Schouten kondigt ze verschillende maatregelen en budgetten aan (www.rijks-overheid.nl/documenten/kamerstukken/2022/11/23/brief-tweede-kamer-brede-schuldenbrief). De verwachting is dat we in de decembercirculaire 2022 een definitieve berekening ontvangen van de budgetten voor onze gemeente. Deze verwerken we in onze budgetten voor armoedebestrijding.

Monitoring

In het sociaal domein is het lastig om de effecten van de uitvoering van het beleid goed te kunnen meten. Het is een moeilijk speelveld. Er zijn veel zaken die van invloed zijn op de genoemde ambitie en doelen. Soms zijn deze factoren beïnvloedbaar en hebben direct of indirect invloed op het bereiken van het gewenste effect. Soms zijn er ook onverwachte en/of niet te sturen ontwikkelingen die effecten hebben op het bereiken van het gewenste resultaat. In de monitoring sluiten we vooral aan bij al ontwikkelde instrumenten en voegen we deze samen om inzicht te krijgen. De benchmark van Divosa geeft inzicht in de kwantitatieve ontwikkeling. De monitors van de GGD geven inzicht in de resultaten en effecten op de langere termijn.

Benchmark

Divosa (landelijke vereniging van sociale diensten) heeft een benchmark opgezet voor gemeenten. Door hierbij aan te sluiten kunnen we de ontwikkeling van armoede en schulden in onze gemeente goed monitoren. Het geeft tegelijk goede mogelijkheden om onze gemeente te vergelijken met andere gemeenten in Nederland. Daarnaast geeft deze benchmark inzicht in de ontwikkeling van de indicatoren en de resultaten in de loop van de tijd. Begin 2023 sluiten we aan bij deze benchmark, waarbij we ook historische gegevens in zullen lezen. Daarmee hebben we begin 2023 een 0-meting, waarmee we de effecten van ons beleid kwantitatief kunnen meten.

GGD monitor

De GGD onderzoekt 4-jarlijks de gezondheidssituatie bij onze inwoners. Ieder jaar wordt een bepaalde leeftijdscategorie (0-11 12-18, 18-65, 65+) onderzocht door middel van vragenlijsten. Deze cijfers geven inzicht in het behalen van de lange termijn doelen. Deze cijfers zullen we de komende jaren gebruiken in onze monitoring en zijn eerder in dit kader gebruikt om inzicht te geven in de feiten en cijfers van onze gemeente.

Kwalitatieve monitoring

We gebruiken de cijfers van [pagina 6](#) om te monitoren. Naast deze kwantitatieve cijfers zullen we ook via gesprekken in het armoedenetwerk en met inwoners toetsen welke kwalitatieve effecten en resultaten ons beleid heeft. Hierbij willen we ook graag samenwerken met de adviesraad sociaal domein en ervaringsdeskundigen.

Het vertellen van verhalen (storytelling) van onze inwoners en het armoedenetwerk over hun ervaringen kan helpen om te veranderen. In de verhalen kun je een lijn ontdekken en daarnaast kun je op casusniveau goed zien waar en hoe het beter kan. Het laat zien waar de problemen liggen.

Bijlagen

Uitvoeringsagenda 2023